

יו"ד שבט תשי"א
באתי לגני אחותי כלה

Discours 'hassidique
du 10 Chevat 5711

BATI LEGANI

*« Je suis venu dans Mon jardin,
Ma sœur, Ma fiancée »*

Les Editions du Beth Loubavitch

Avant Propos

Le présent fascicule a pour objet de présenter la traduction française du premier discours 'hassidique qui fut prononcé par le Rabbi, le 10 Chevat 5711 (1951), lorsqu'il succéda officiellement à son beau-père, Rabbi Yossef Its'hak. Ainsi, c'est en prononçant ces mots que le Rabbi prit la direction de cette dernière génération de l'exil, celle du « talon du Machia'h », chargée des derniers préparatifs pour sa venue. De fait, on peut constater, dans ce premier discours, que le Rabbi cite, dans l'ordre, des explications de tous les maîtres de 'Habad, depuis l'Admour Hazaken jusqu'à son beau-père, Rabbi Yossef Its'hak. Car, c'est bien en prononçant ces mots qu'il devint le successeur à part entière de toute leur lignée.

Ce texte définit avec précision l'objectif que le Rabbi assigna à l'œuvre de toute sa vie, la révélation de la Présence divine ici-bas, au sein de la matière du monde, qui sera effective lors de la délivrance messianique. Il souligne, notamment, le rôle décisif, dans l'accomplissement de cette mission, de notre génération, la septième depuis l'Admour Hazaken, fondateur du mouvement 'Habad. Et, il formule, à ce propos, une affirmation dont la signification est lourde de sens. Il affirme que : « une affection particulière est éprouvée pour le septième ».

Le présent discours est aussi un commentaire de celui que Rabbi Yossef Its'hak publia pour le jour de son décès, le 10 Chevat 5710 (1950), lequel comptait vingt chapitres. Et, le Rabbi prit l'habitude, lors de la réunion 'hassidique du 10 Chevat, chaque année, de commenter l'un de ces chapitres, dans l'ordre du texte d'origine. C'est ainsi qu'une première série de commentaires fut donnée de 5711 à 5730 (1951 à 1970), puis une seconde, de 5731 à 5750 (1971 à 1990). Il en résulte que cette année 5771 (2011) marque le début du quatrième cycle d'étude de ce texte et la publication du présent fascicule a également pour objet de souligner l'importance de cet anniversaire.

Puisse D.ieu faire que la présence du Rabbi nous soit physiquement rendue au plus vite, qu'il nous délivre de nouveau son enseignement, qu'il nous explique, en particulier, de quelle manière le processus enclenché le 10 Chevat 5711 nous conduit vers la délivrance véritable et complète, souhait de son cœur pur, qui sera exaucé très bientôt et de nos jours.

*Haïm MELLUL
Veille du 10 Chevat 5771 (2011)
Editions du Beth Loubavitch, Paris*

בס"ד, יו"ד שבט, תשי"א*
Discours 'hassidique
du 10 Chevat 5711⁽¹⁾

כותב כ"ק מו"ח אדמו"ר¹, במאמרו ליום הסתלקותו, יו"ד שבט השי"ת:
Mon beau-père, le Rabbi cite ce verset, dans le discours 'hassidique qu'il donna
pour le jour de son décès, le 10 Chevat 5710

באתי לגני אחותי כלה²,
« *Je suis venu dans Mon jardin, Ma sœur, Ma fiancée* »⁽²⁾

א) ואיתא במד"ר (במקומו³) לגן אין כתיב כאן אלא לגני, לגנוני, למקום שהי עיקרי
בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה. עכ"ל. ולהבין דיוק הלשון עיקר שכינה, הנה
בפי שכינה מבאר כ"ק אדמו"ר הזקן⁴ שנקי שכינה ע"ש ששוכנת ומתלבשת, מלשון
ושכנתי בתוכם⁴, שהוא ראשית התגלות אוא"ס.

Chapitre 1

Il mentionne, à ce propos, le commentaire du Midrash Rabba, à cette référence, constatant que : «Il n'est pas dit 'dans le jardin', mais 'dans Mon jardin', dans l'endroit de Mon plaisir, là où Je résidais essentiellement, à l'origine. Car, la Présence de D.ieu se marquait principalement auprès des créatures inférieures». Il nous faut comprendre le sens de l'expression: «la Présence de D.ieu se marquait principalement». Précisant ce qu'est «la Présence de D.ieu», l'Admour Hazaken dit⁽³⁾: «l'Emanation qui est proche⁽⁴⁾, qui pénètre dans la création», ainsi qu'il est dit: «Je résiderai parmi eux». Ceci fait référence au début de la révélation de la Lumière de l'En Sof.

(א) בתניא פמ"א ופנ"ב.

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א והואיל להוסיף בו הערות ומראי מקומות. בהוצאה זו ניתוספו ע"י המו"ל מראי מקומות לפסוקים מחז"ל וכ"ו (בהערות הממוספרות).

המאמר מיוסד בעיקרו על הפרק הראשון מד"ה באתי לגני השי"ת.

(1) רד"ה באתי לגני השי"ת (סה"מ השי"א ע' 111).

(2) שה"ש ה, א.

(3) שהש"ר עה"פ.

(4) תרומה כה, ח.

(1) 1951

(2) Chir Hachirim 5, 1.

(3) Dans le Tanya, aux chapitres 41 et 52.

(4) *Che'hina*, Présence divine, est de la même étymologie que *Cha'ben*, voisin et *Cho'ben*, résidant.

והנה ממה שכותב⁵ שראשית התגלות אוא"ס נק' בשם שכינה, מובן מזה שענין שכינה הוא למעלה מעלה מאצ"י ג"כ, גם בבחי' האור שלפני הצמצום, שהרי ראשית ההתגלות הוא באור א"ס שלפני הצמצום, וכמו ש"כ כ"ק אדמו"ר האמצעי⁶ כי הארת הקו וחוט לגבי עצמיות אוא"ס נק' בשם שכינה. כי ענין שכינה הוא בכל מקום לפי ענינו. לגבי אצ"י הנה המלי' נק' בשם שכינה. וגם בזה מה שמלי' דאצ"י נק' שכינה מבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁷ שזהו דוקא כמו שנעשית בחי' עתיק לעולם הבריאה, אבל בהיותה באצ"י היא מיוחדת עמהם (עם הספירות דאצ"י) ולא שייך לשון שכינה. ומי"מ אי"ז סותר למי"ש לעיל שהקו נק' בשם שכינה, כי שכינה שנאמר בדרז"ל היינו מלי' דאצ"י, ואף גם זאת רק כשנעשית בחי' עתיק לבריאה דוקא, אבל בשרשה, היינו כמו שהוא לגבי אוא"ס, הנה גם הקו נק' בשם שכינה.

On peut déduire du fait que «la Présence de D.ieu» soit le niveau premier de la révélation de l'En Sof à quel point ce stade de l'Emanation est infiniment plus élevé que le monde d'Atsilout lui-même ou encore que la Lumière de l'En Sof précédant la contraction du Tsimtsum. De fait, ce niveau premier de la révélation est bien la Lumière de l'En Sof précédant le Tsimtsum. D'ailleurs, l'Admour Haémtsahi explique⁽⁵⁾ que le Fil de Lumière⁽⁶⁾, par rapport à l'Essence de l'En Sof, est lui-même appelé «Présence de D.ieu»⁽⁷⁾. En effet, celle-ci s'adapte à chaque stade de la création, en fonction de ce que le caractérise. Ainsi, en Atsilout, la Présence divine se trouve dans l'Attribut de royauté, Mal'hout. Bien plus, le Tséma'h Tsédek précise⁽⁸⁾ qu'il en est ainsi uniquement lorsque cet Attribut devient la source du monde de Brya. Par contre, restant en Atsilout, Mal'hout reste uni à toutes les autres Sefirot de ce monde et l'on ne peut donc pas encore parler de «Présence de D.ieu»⁽⁹⁾.

(5) Commentant le verset : «Que D.ieu soit avec moi, envers ceux qui me viennent en aide», cité dans le grand discours 'hassidique intitulé: «Et, ainsi», au chapitre 27 et imprimé dans le Or Ha Torah, Parchat Haazinou, page 1823.

(6) Qui est le résultat du Tsimtsum et qui est à l'origine du processus créatif.

(7) En effet, si le Tsimtsum n'avait pas eu lieu, la Lumière aurait été trop intense et les mondes n'auraient donc pas pu exister.

(8) Dans le Likouteï Torah, Chir Hachirim, commentaire du discours 'hassidique intitulé: «Je suis noire», au début du chapitre 2.

(9) Car, Mal'hout est alors totalement soumise à l'Essence, au point de perdre toute existence indépendante.

(ב) בביאור ע"פ הוי" לי בעוזרי (הובא בד"ה וככה הגדול [תרל"ז] פכ"ז) נדפס באוה"ת האזינו עי' איתתכה.

(ג) בלקו"ת שה"ש ביאור דשחורה אני רפ"ב [ח, ב].

(5) בתניא פנ"ב שם.

(6) ובשינויים – מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד עי' רלה. וראה גם ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב עי' תתיט ואילך.

סה"מ תרנ"ז עי' קצט ואילך. עטר"ת ס"ע ק ואילך.

(7) והוא מיוסד על ד"ה וידבר אלקים תרס"ח (סה"מ תרס"ח עי' קסא).

ואחד הטעמים מה שהקו נק' בשם שכינה לגבי אוא"ס, כתב כ"ק אדמו"ר מהר"ש" לפי שהקו כוונת המשכתו בשביל שיתלבש בעולמות ונש"י, ולכן הנה גם בראשיתו נק' בשם שכינה. ולמעלה יותר שכינה בשרשו הראשון למעלה מהצמצום, מבאר כ"ק אדמו"ר נ"ע"ה שגילוי האור כמו שהוא לפה"צ, נק' בשם שכינה. שבכללות האור שלפני הצמצום יש בו ג' מדריגות, עצם האור והתפשטות האור, ובהתפשטות האור ב' מדריגות גילוי האור כמו שהוא לעצמו שזהו מקור אור הסובב, וגילוי האור לעצמו השייך להעולמות שזהו מקור אור הממלא, וגילוי האור הזה נק' בשם שכינה. ואף שהוא לפני הצמצום וא"א שיה"י מקור לעולמות, שלכן הוצרך להיות הצמצום, וצמצום הראשון שהוא בבחי' סילוק דוקא, מ"מ נק' בשם שכינה.

Ce qui vient d'être dit ne contredit cependant pas l'affirmation, précédemment énoncée, selon laquelle le Fil de Lumière est appelé «Présence de D.ieu». En fait, «la Présence de D.ieu» dont il est question dans les propos de nos Sages est Mal'hout d'Atsilout, mais uniquement lorsque cet Attribut devient la source de Brya et non en sa source. Pour autant, par rapport à la Lumière de l'En Sof, le Fil est effectivement «la Présence de D.ieu». L'une des raisons pour lesquelles le Fil de Lumière est appelé «Présence de D.ieu» par rapport à l'En Sof est énoncée par le Rabbi Maharach⁽¹⁰⁾. Elle est la suivante. Ce Fil est révélé dans le but de s'introduire dans les mondes et dans les âmes juives. C'est pour cela qu'il est appelé «Présence divine» depuis son tout début. Le Rabbi⁽¹¹⁾ montre, en outre, que l'on peut aussi parler de «Présence de D.ieu» à un stade plus élevé, à la source première, avant le Tsimtsoum. Du reste, la Lumière éclairant avant le Tsimtsoum s'appelle également «Présence divine». De façon générale, on définit trois stades, en cette Lumière précédant le Tsimtsoum. On distingue, tout d'abord, l'Essence de la Lumière de son Emanation. En outre, cette Emanation se répartit elle-même en deux phases, son dévoilement destiné à elle-même⁽¹²⁾ qui est à l'origine de la Lumière entourant les mondes, d'une part, son dévoilement qui, bien que lui étant également destiné prend d'ores et déjà en compte les mondes venant par la suite et qui est donc à l'origine de la Lumière les pénétrant, d'autre part. Le dernier stade qui vient d'être défini s'appelle «Présence de D.ieu». Certes, il précède le Tsimtsoum et ne peut donc en aucune façon être la source des mondes. C'est, d'ailleurs, précisément pour cela que le Tsimtsoum fut nécessaire. Bien plus, il y eut, tout d'abord, le premier Tsimtsoum, qui fut un retrait pur et simple⁽¹³⁾. Malgré cela, ce dernier stade est effectivement qualifié de «Présence de D.ieu».

(10) Dans le discours 'hassidique intitulé: «Et, ainsi», précédemment cité.

(11) Rachab, dans la séquence de discours 'hassidiques de 5666 (1906), au discours intitulé: «Le Saint d'Israël». On consultera également le discours intitulé: «Et, Dieu prononça toutes ces Paroles» de 5699 (1939).

(12) Qui n'a encore rien de commun avec les mondes.

(13) De la Lumière, c'est-à-dire bien plus qu'une simple contraction, comme ce fut le cas pour les étapes suivantes.

ד) בד"ה וככה שם.

ה) המשך רס"ו ד"ה קדש ישראל [עי' תקטז ואילך]. ועייג"כ ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תרצ"ט [סה"מ תרצ"ט עי' 175].

וזהו דיוק הלשון עיקר שכינה בתחתונים היתה, היינו שגילוי השכינה בתחתונים, הוא לא השכינה כמו שהוא לגבי אצי, היינו מל', גם לא כמו שהוא לגבי אוא"ס, היינו הקו, כ"א עיקר ופנימיות השכינה היתה בתחתונים דוקא, כי האור¹⁴ שנתלבש בעולמות ה"ה בא בסדר והדרגה. ולמעלה מאיר בגילוי יותר, וכל מה שנמשך ומשתלשל מתמעט האור. וכן הוא בכלל באור דסדר השתלשלות. ואף שקודם החטא הי' גם למטה האור בגילוי, מ"מ הי' גם אז גילוי האור יותר למעלה. וכמארז"ל¹⁵ נטה ימינו וברא שמים נטה שמאלו וברא ארץ. אלא הכוונה על האור שלמעלה מעולמות, עיקר שכינה.

Tel est donc le sens de l'expression : «La Présence de D.ieu se marquait essentiellement auprès des créatures inférieures». Cette Présence n'est donc pas celle qui se trouve en Atsilout, c'est-à-dire Mal'hout, ni même celle de la Lumière de l'En Sof, c'est-à-dire le Fil, mais bien, dans son dévoilement le plus essentiel et le plus profond, la révélation auprès des créatures inférieures. En effet, la Lumière⁽¹⁴⁾ qui s'introduit dans le monde se révèle de façon méthodique et progressive. Au stade le plus haut, elle est très intense, puis elle se réduit, au fur et à mesure de sa descente. De fait, ce principe s'applique, d'une manière identique, à tout l'enchaînement des mondes. Certes, avant la faute⁽¹⁵⁾, la Lumière se révélait pleinement, ici-bas. Pour autant, le dévoilement était plus intense, là-haut et nos Sages disent⁽¹⁶⁾ bien que : «Il étendit la main droite et créa les cieux, étendit la main gauche et créa la terre»⁽¹⁷⁾. C'est donc bien en la Lumière transcendant les mondes que « la Présence de D.ieu se marquait essentiellement ».

(14) Voir la longue explication du discours 'hassidique intitulé E'ha, prononcé le Chabbat Parchat Devarim 5670 (1910), par le Rabbi Rachab.

(15) De l'arbre de la connaissance du bien et du mal, commise par Adam et 'Hava.

(16) Voir les Pirkei de Rabbi Eliézer, au chapitre 18, le Zohar, tome 1, page 30a, tome 2, pages 20a, 37a et 85b.

(17) La Main droite correspond à l'Attribut de bonté et la Main gauche, à l'Attribut de rigueur. La révélation, dans le premier cas, est beaucoup plus abondante que dans le second.

ו) בארוכה בד"ה איכה פי' דברים, עת"ר [סה"מ עת"ר ע' רטו].

*ו) ראה פדרי"א פי"ח. זח"א ל, א. זח"ב כ, א. לו, א. פה, ב.

ב) והנה זה דעיקר שכינה בתחתונים היתה, מבואר מהמדרש דתחתונים קאי על עוה"ז הגשמי, וכמו שמבאר דע"י חטא עה"ד נסתלקה השכינה מארץ לרקיע, וע"י מתן תורה על הר סיני באתי לגני לגנוני. ועיקר הסילוק שנעשה ע"י החטא הוא בחטא עה"ד דוקא. וכמו שבענין החטא, הרי עיקר החטאים הי' חטא עה"ד, שהרי ע"י חטא עה"ד הי' נתינת מקום לשאר החטאים, וחטא עה"ד הי' סיבה וגורם להחטאים דקין ואנוש וכו', כמו"כ הוא בפעולת החטא, דהסילוק שנעשה ע"י החטא הנה עיקר הסילוק הוא מה שנסתלק ע"י חטא עה"ד מעוה"ז התחתון דוקא דכשם שעיקר שכינה בתחתונים הוא בעוה"ז דוקא, הנה כמו"כ הוא בהסילוק דעיקר הסילוק הוא מה שנסתלקה מהארץ דוקא, שזה נעשה ע"י חטא עה"ד, שע"י נסתלקה השכינה מארץ לרקיע, וזהו ג"כ הטעם שאינו מצרף (בהמאמר) חטא עה"ד עם החטאים דקין ואנוש וחושב זה בפ"ע, לפי שבהחטאים דקין ואנוש נסתלקה השכינה מרקיע לרקיע, מה שאין כן בחטא עה"ד שנסתלקה מארץ לרקיע, שלבד זאת שהסילוק מהארץ, זה בעיקר נוגע לנו, הנה זהו גם עיקר ענין הסילוק.

Chapitre 2

Il est dit que « la Présence de D.ieu se marquait essentiellement auprès des créatures inférieures » et le Midrash précise que ces « créatures inférieures » désignent, en fait, le monde matériel. Il explique que, du fait de la faute de l'arbre de la connaissance du bien et du mal, la Présence divine se retira de la terre vers le ciel⁽¹⁸⁾. Puis, lors du don de la Torah, près du mont Sinai, se réalisa : « Je suis venu dans Mon jardin, dans l'endroit de Mon plaisir »⁽¹⁹⁾. Le retrait provoqué par la faute résulte essentiellement de celle de l'arbre de la connaissance du bien et du mal⁽²⁰⁾. Il s'agit, en effet, de la faute la plus essentielle, qui fit une place pour toutes les autres et fut la cause, l'origine des mauvais agissements de Caïn, d'Enoch. Il en est de même également pour l'effet qui résulte de cette faute. Le retrait qui en est la conséquence provient surtout du voile de la Présence divine en ce monde matériel, après qu'ait été commise la faute de l'arbre de la connaissance du bien et du mal. En effet, la Présence divine, tout d'abord, résidait essentiellement en ce monde matériel. Puis, la faute de l'arbre de la connaissance du bien et du mal fit qu'Elle se retire de ce monde et remonte vers le ciel. De ce fait, mon beau-père, le Rabbi, dans son discours 'hassidique, ne présente pas conjointement la faute de l'arbre de la connaissance et celles de Caïn et d'Enoch, qu'il mentionne indépendamment. Car, du fait de ces dernières fautes, la Présence divine s'éleva d'un ciel à un autre, plus élevé. La faute de l'arbre de la connaissance, par contre, l'éleva de la terre vers le ciel. Et, ce retrait est celui qui nous concerne le plus clairement. En outre, il est bien le retrait le plus déterminant.

---

(18) Vers le premier ciel, puisqu'au total, il y en a sept. Sept fautes se succédèrent donc qui conduisirent la Présence divine vers le ciel le plus élevé, très loin de la terre matérielle.

(19) La Présence divine réintégra le monde matériel.

(20) La faute d'Adam et 'Hava.

(וממשיך במאמר) ואח"כ עמדו ז' צדיקים והורידו את השכינה למטה, אברהם זכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לוי כו' (ומקצר בזה ומסיים) עד כי משה שהוא השביעי (וכל השביעין חביבין⁸) הורידו למטה בארץ. דעיקר ענין ההמשכה הוא ע"י משה, שהרי משה דוקא הורידו למטה בארץ, דכשם שבענין הסילוק מלמטלמ"ע הרי העיקר הוא בחטא עה"ד שנסתלק מהארץ כנ"ל, הנה כמז"כ הוא בענין ההמשכה מלמעלה למטה, עיקר ענין ההמשכה הוא למטה בארץ דוקא, דלבד זאת שההמשכה למטה בעיקר נוגע לנו, הנה זהו גם עיקר ענין ההמשכה. וזה נעשה ע"י משה דוקא. והטעם לזה מבאר בהמאמר במוסגר, כי כל השביעין חביבין.

Le Rabbi explique ensuite, dans son discours 'hassidique, que sept Justes vinrent, qui firent redescendre la Présence divine ici-bas. Ainsi, Avraham eut le mérite de la faire passer du septième ciel au sixième. Le Rabbi abrège ensuite son exposé⁽²¹⁾ et il conclut que Moché, qui est le septième, et «tous les septièmes sont chéris», la fit redescendre ici-bas, sur la terre. C'est donc lui qui obtint la révélation essentielle. Ainsi, tout comme le retrait le plus fondamental fut celui qui s'opéra de la terre vers le ciel, provoqué par la faute de l'arbre de la connaissance du bien et du mal, la phase essentielle de la révélation ici-bas fut le passage du ciel à la terre, tout d'abord parce que cet aspect nous concerne le plus clairement et, en outre, parce qu'il est le plus déterminant. C'est par l'intermédiaire de Moché qu'il fut obtenu et le Rabbi en énonce la raison dans une parenthèse : «Tous les septièmes sont chéris».

---

(21) Ne parle pas des cinq Justes suivants et présente directement le septième, Moché.

---

(8) ויק"ר פכ"ט, יא.

ג) והנה מלשון רז"ל וכל השביעין חביבין ולא כל החביבין שביעין, מוכח מזה שעיקר המעלה הוא זה שהוא שביעי, ומפני זה שהוא שביעי מצד זה הוא חביבותו, היינו שחביבותו אינו מצד ענין התלוי בבחירתו רצונו ועבודתו, כ"א בזה שהוא שביעי, שזה בא מצד התולדה, ובכ"ז הנה כל השביעין חביבין. ולכן זכה משה שניתנה תורה על ידו. והנה ביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר (בתחילת בואו לאמריקה)²² שגם בענין דהשביעין חביבין ניכר מעלת הראשון, שהרי כל ענין שביעי הוא שהוא שביעי לראשון. וביאר אז מעלתו של הראשון שזהו אברהם אבינו, מפני עבודתו, ושהיתה עבודתו במס"נ. ואינו מסתפק בזה עדיין, ומוסיף עוד (אף דלכאורה אי"ז נוגע שם לגוף הענין) דאופן המסירת נפש שלו הי' שלא חיפש מס"נ, שזהו ההפרש בין המס"נ דאברהם אבינו להמס"נ דר"ע, דהמס"נ דר"ע הי' וואָס ער האָט געזוכט מס"נ, מתי יבוא לידי ואקיימנו²³, משא"כ באברהם הנה המס"נ שלו הי' בדרך אגב.

Chapitre 3

Nos Sages disent : «tous les septièmes sont chéris» et non : «tous les chéris sont septièmes». Il en résulte que la qualité essentielle est, en l'occurrence, le fait d'être le septième, justifiant que l'on soit chéri, ce qui veut dire qu'une telle personne n'est pas chérie à cause d'un élément livré à son libre choix, à sa volonté et à son effort, mais uniquement par le simple fait d'être la septième, caractère qui lui est acquis depuis sa naissance. Malgré cela, «tous les septièmes sont chéris». C'est pour cela qu'il fut accordé à Moché que le don de la Torah soit réalisé par son intermédiaire. Dès son arrivée en Amérique⁽²²⁾, mon beau-père, le Rabbi souligna que l'amour porté au septième met en évidence la qualité du premier. En effet, c'est bien par rapport à lui qu'il est le septième. A cette occasion, il montra donc l'importance du premier, en l'occurrence de notre père Avraham, qui servit D.ieu en faisant don de sa propre personne. Mais, le Rabbi ne se contenta pas de cela et il fournit également une autre précision, bien que celle-ci, en apparence, ne concerne pas directement son analyse. Il souligna que Avraham ne se fixa pas pour objectif de donner sa vie pour D.ieu. C'est précisément ce qui le distingue de Rabbi Akiva. Ce dernier souhaitait mourir pour D.ieu et il déclara: «Quand cela me sera-t-il accordé, afin que je puisse le faire?». A l'opposé, l'abnégation dont fit preuve Avraham avait uniquement un rôle accessoire.

(22) A la fin du discours 'hassidique intitulé «Ce mois-ci est pour vous», de 5700 (1940).

ז) סד"ה החדש הזה לכם, היש"ת [סה"מ היש"ת ע"י 29 ואילך].
9) ברכות סא, ב.

דאברהם ידע שעיקר העבודה הוא כמ"ש¹⁰ ויקרא שם בשם הוי" אל עולם, אי"ת ויקרא אלא ויק" ריא¹¹, אז יענער זאל אויך שרייען, ואם נצרך לזה בדרך אגב מס"נ, הנה גם זה ישנו. וכ"כ גדלה מעלת עבודתו והמס"נ שלו, עד אשר גם משה מה שזכה שניתנה תורה על ידו הוא מטעם כי הש" ביעין חביבין, שהוא שביעי לראשון. והקב"ה א"ל (למשה) במקום גדולים (אברהם) אל תעמוד¹². והנה אף כי גדלה חביבות השביעי ואין זה בא לא ע"י בחירה ולא ע"י עבודה, כי אם פארטיקע" רהייט מצד התולדה, מ"מ אין בזה הגבלה שנאמר שנפלות הוא, ואינו שייך אלא ליחידי סגולה, כ"א ע"ד שמבואר בתנא דב"א¹³ (פ"ט ופכ"ה) ומובא בדא"ח שכל ישראל ואפי' עבד ואפי' שפחה (יכולים להגיע להשראת רוח"ק, וכל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבו" תי אברהם יצחק ויעקב. אלא שמ"מ דארפמען ניט זיין גענארט ביי זיך, וצריך לידע אשר במקום גדולים אל תעמוד. וכל מעלת השביעי הוא שהוא שביעי לראשון אז ער קען דורכפיהרן עבודת ושליחות הראשון דאל תקרא ויקרא אלא ויקריא. וזהו החביבות דהשביעי שהוא הממשיך הש" כינה, ולא עוד אלא שממשיך עיקר השכינה. ועוד יותר שממשיך בתחתונים.

Avraham savait que la finalité essentielle de son action était exprimée par le verset: «Il invoqua là-bas le Nom de l'Éternel, D.ieu du monde», duquel nos Sages disent: «Ne lis pas 'Il invoqua', mais: 'Il fit invoquer'. Avraham devait donc convaincre les autres et, s'il était nécessaire, pour y parvenir, de donner sa vie, il était résolu à le faire. Son service de D.ieu et son abnégation furent si grands que Moché eut le mérite de voir la Torah donnée par son intermédiaire uniquement parce qu'il était le septième, par rapport à lui et que «tous les septièmes sont chéris». Et, le Saint béni soit-il dit à Moché: «Ne te tiens pas là où se trouvent les grands», cette expression faisant référence à Avraham. Le septième est donc particulièrement chéri et cela ne résulte pas de son choix, ni de son effort. Il obtient cette qualité de manière naturelle, du simple fait de sa naissance. Pour autant, il n'y a en cela aucune limite, qui pourrait rendre ce caractère inaccessible ou bien le réserver à une élite. Comme l'explique le Tana Dveï Elyahou, aux chapitres 9 et 25, qui sont cités par la 'Hassidout, chaque Juif, y compris un esclave ou une servante⁽²³⁾, peut recevoir l'inspiration divine et il est tenu de proclamer: « Quand mes actions égalent-elles celles de mes ancêtres, Avraham, Its'hak et Yaakov? ». Pour autant, on ne doit pas s'abuser soi-même et il faut savoir se dire: «Ne te tiens pas là où se trouvent les grands ! ». L'importance du septième est uniquement appréciée en fonction de sa place par rapport au premier. Il peut donc assumer la mission qui lui est confiée par ce premier, «ne lis pas 'Il invoqua', mais: 'Il fit invoquer' ». Et, c'est pour cela qu'il est chéri, pour cela qu'il révèle la Présence divine, bien plus qu'il établit Sa résidence essentielle, plus encore, que celle-ci se trouve parmi les créatures inférieures.

(23) Le Tana Dveï Elyahou, au chapitre 9, ajoute: «même un idolâtre», ce qui est difficile à admettre, d'après le traité Baba Batra 15b, affirmant que tous s'accordent pour reconnaître que la Présence divine ne se révèle pas aux idolâtres. On consultera, à ce sujet, le Maharcha avec les références qu'il indique et Iguéret Teïman, du Rambam, selon lequel un idolâtre peut également être prophète. Mais, cette question doit être approfondie.

ח) בתדב"א פ"ט איתא דאפילו עו"ז. ולכאורה קשה מב"ב (טו, ב) דמוכח שם דלכו"ע אין שכינה שורה על עו"ז. ועיי"ש בחדא"ג ובמה שצ"י שם. ועיין אגרת תימן להרמב"ם דמשמע דאפ"ל נביא גם מעו"ז. וצ"ע.

10) וירא כא, לג.

11) סוטה י, א.

12) דב"ר פ"ב, ז.

והנה זה תובעים מכאו"א מאתנו דור השביעי, דכל השביעין חביבין, דעם היות שזה שאנחנו בדור השביעי הוא לא עפ"י בחירתנו ולא ע"י עבודתנו, ובכמה ענינים אפשר שלא כפי רצוננו, מ"מ הנה כל השביעין חביבין, שנמצאים אנחנו בעיקבתא דמשיחא, בסיומא דעקבתא, והעבודה – לגמור המשכת השכינה, ולא רק שכינה כ"א עיקר שכינה, ובתחתונים דוקא.

C'est donc là ce que l'on attend de chacun d'entre nous, qui appartenons à cette septième génération⁽²⁴⁾, car «tous les septièmes sont chéris». Nous ne sommes pas la septième génération parce que nous en avons fait le choix ou bien en rétribution de notre effort. De différents points de vue, on peut même dire qu'il en est ainsi contre notre gré. Malgré cela, «tous les septièmes sont chéris» et nous vivons dans la période du talon du Machia'h⁽²⁵⁾, plus encore à la fin de cette période. Il nous revient donc d'achever la révélation de la Présence divine ici-bas, bien plus de bâtir Sa Résidence essentielle, précisément parmi les créatures inférieures.

ד) והנה אחרי שמבאר בהמאמר דעיקר שכינה בתחתונים היתה וגם אח"כ המשיכה משה (הש"ביעי) לארץ דוקא אומר: ועיקר גילוי אלקות ה' בבית המקדש (ומביא ע"ז הפסוק) דכתיב⁴ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כאו"א מישראל¹³, וזהו (ג"כ משי"כ¹⁴) צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עלי' דצדיקים יירשו ארץ שהוא ג"ע, מפני שהם משכינים (היינו ממשיכים¹⁵ בחינת שוכן עד מרום וקדוש¹⁶ (הענין הזה דשוכן עד אינו מבאר בהמאמר, ומבואר הוא בלקו"ת¹⁷ עפ"י מאמר הזהר¹⁸

Chapitre 4

Après avoir dit, dans ce discours 'hassidique, que «la Présence de D.ieu résidait essentiellement ici-bas», que Moché, le septième, la fit redescendre, par la suite, sur la terre, le Rabbi ajoute: «La révélation de D.ieu était essentiellement obtenue dans le Temple» et il cite, à ce propos, un verset: «Ils Me feront un Sanctuaire et Je résiderai parmi eux»: Il n'est pas dit 'en lui', mais bien 'parmi eux', c'est-à-dire au sein de chaque Juif. C'est aussi pour cela qu'il est dit: 'Les Justes hériteront de la terre et ils y résideront pour l'éternité'. Cette terre dont les Justes héritent est le Gan Eden. C'est là qu'ils font résider, qu'ils révèlent Celui Qui 'réside pour l'éternité, est élevé et saint'. Le Rabbi, dans son discours, n'explique pas ce qu'est cette résidence. Elle est, en revanche, définie par le Likouteï Torah, qui se base sur le Zohar.

13) הובא בשם רז"ל בלקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב. ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פרק ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה כה, ח. שלי"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. וראה לקו"ש חלק כו ע' 173 הערה 45.

14) תהלים לו, כט. שהש"ר שבהערה 3. ב"ר פי"ט, ז. במדב"ר פי"ג, ב.

15) ראה גם מהרז"ו לב"ר שם. מתנות כהונה ומהרז"ו לבמדב"ר שם.

16) ע"פ נוסח התפלה. ובשהש"ר שם: שוכן עד וקדוש שמו (ישעי' נו, טו).

17) פקודי ד, סע"ד ואילך. ז, ב ואילך.

18) ח"ב ר"פ וארא. וראה ביאורי הזהר שם.

שיהיי בגילוי למטה, וזהו באתי לגני לגנוני למקום שהיי עיקרו בתחילה דעיקר שכינה בתחתוֹנים היתה. והענין הוא (ביאור הענין להבין מפני מה היתה עיקר שכינה בתחתונים דוקא) דהנה תכלית הכוונה בבריאת והשתלשלות העולמות, דנתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים¹⁹. והנה רבנו הזקן מבאר בזה²⁰ אשר תכלית השתלשלות העולמות וירידתם אינו בשביל עולמות העליונים, הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית', ואא"ל שהכוונה הוא בשביל הירידה. דהנה ידוע דהב"ריאה הוא רק בכח העצמות, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי²⁰ אשר מהותו ועצמותו שמציאותו הוא מעצמותו ואין לו עילה קודמת ח"ו, הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש. היינו שההתהוות אינה מהגילויים כי אם מהעצמות, וא"כ א"א לומר שתכלית ההתהוות היא בשביל עולמות העליונים, שהרי גם עולם האצ"י הוא גילויי העולם²¹ וא"כ זהו ירידה מאור פניו ית', כי כשהיו אורות האצ"י בהעלמם היו במדרי"י גבוה הרבה יותר. ועוד שכיון שזהו רק גילויים הרי אא"ל שהעצמות הוא בשביל גילויים, אלא שהתכלית הוא עוה"ז התחתון.

Le Rabbi dit ensuite : « Cette résidence doit être révélée ici-bas et c'est à ce propos qu'il est dit: 'Je suis venu dans Mon jardin, dans l'endroit de Mon plaisir, là où Je résidais essentiellement, à l'origine'. Car, la Présence de D.ieu se marquait essentiellement auprès des créatures inférieures ». Il énonce ensuite la raison pour laquelle il en était ainsi: « L'explication est la suivante. La finalité ultime de la création de l'enchaînement des mondes est l'envie qu'éprouva le Saint béni soit-Il de posséder une Résidence parmi les créatures inférieures ». L'Admour Hazaken explique⁽²⁶⁾ que la finalité de l'enchaînement des mondes et de la descente qui en résulte⁽²⁷⁾, n'est pas les mondes supérieures, par rapport auxquels il n'y a là qu'une chute de la Lumière de Sa Face⁽²⁸⁾. La descente ne peut pas être un but en soi. On sait que Seule l'Essence de D.ieu peut réaliser la création, comme l'explique Iguéret Ha Kodech, au paragraphe: « Lui et Sa vitalité ». L'Essence de D.ieu possède la vie intrinsèque et n'a pas de cause antérieure. Elle seul est donc en mesure de créer à partir du néant absolu. Il en résulte que la création n'est pas une simple émanation, mais bien la révélation de l'Essence. Cette création ne peut donc pas être justifiée par les mondes supérieurs. En effet, celui d'Atsilout lui-même n'est qu'un dévoilement de ce qui est caché. De ce point de vue, il constitue effectivement une descente, car les Lumières d'Atsilout, quand elles sont voilées, sont bien plus hautes qu'après leur révélation. Par ailleurs, il n'y a là qu'une révélation, qui ne peut pas être la finalité de l'Essence. L'objectif ultime est donc bien ce monde inférieur.

(24) Depuis l'Admour Hazaken, le premier Rabbi de 'Habad.

(25) Lorsque l'obscurité est très dense, mais, simultanément, sa venue est imminente.

(26) Au chapitre 36 du Tanya.

(27) Pour la Lumière divine.

(28) Sans qu'aucune élévation ne puisse en résulter.

(ט) בתניא פל"ו.

19) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו.

20) קל, ריש ע"ב.

21) ראה תו"א בראשית ג, א. וירא יד, א.

משפטים עו, ב. ובכ"מ.

וכמ"ש אדמו"ר האמצעי בפרשה זו¹⁹ (פי בשלח) בענין ההפרש בין עולמות העליונים לעוה"ז, דב" עוה"ז נרגש שמציאותו מעצמותו (וכמבואר בהמשך דר"ה דהאי שתא²², ההפרש בין נברא ואור, דאור הוא רא"י על המאור, דכשאנו רואים אור, האור עצמו מראה ומגלה שיש מאור, משא"כ יש הנברא הנה לא זו בלבד שאינו מגלה בורא, אלא עוד זאת שהוא מעלים ומסתיר על זה, ואדרבה נרגש שמציאותו מעצמותו (אלא שמצד השכל מוכרח שאינו כן))²³. ואף שזהו רק בהרגשתו, מ"מ הנה זה גופא שיה"י נדמה עכ"פ שמציאותו מעצמותו זהו מפני ששרשו מהעצמות שמציאותו מעצמותו. נמצא מובן שהכוונה בהבריא וההשתלשלות אינה בשביל עולמות העליונים שענינם גילויים, כ"א הכוונה הוא עוה"ז התחתון, שנדמה לו שאינו גילוי כ"א עצמי, היינו מציאותו מעצמותו, וע"י העבודה בו, ע"י אתכפיא ואתהפכא, נתגלה העצמות, בשבילו הי' בריאת והשתלשלות העולמות.

Comme l'explique l'Admour Haémtsahi, à propos de cette Paracha, celle de Bechala'h⁽²⁹⁾, la différence entre les mondes supérieurs et ce monde matériel est la suivante. On peut percevoir que ce dernier est créé par l'Essence, comme le montre la suite de discours 'hassidiques prononcés à l'occasion du Roch Hachana de la même année. Ces textes précisent la distinction qu'il convient de faire entre la créature et la lumière. Cette dernière est représentative du Luminaire. Quand on observe une lumière, on peut en déduire qu'il existe un luminaire. A l'opposé, la créature n'établit pas l'existence d'un Créateur. Bien plus, elle L'occulte et Le voile⁽³⁰⁾. Elle a l'impression d'être à l'origine de sa propre existence. Toutefois, son intellect lui dit que cela ne peut pas être le cas. Certes, il n'y a là qu'une impression, de la part de la créature. Néanmoins, le simple fait qu'il puisse lui sembler être à l'origine de sa propre existence fait la preuve que sa source est l'Essence de D.ieu, Qui n'a pas de cause antérieure. Tout ceci permet d'établir que la finalité de la création et de l'enchaînement des mondes n'est pas les mondes supérieures, lesquels ne font que révéler, mais bien ce monde inférieur, qui a l'impression de ne pas être une émanation et de posséder une existence autonome. En y assumant le service de D.ieu, en y repoussant le mal et en le transformant, on peut mettre en évidence l'Essence et c'est précisément pour cela que fut créé l'enchaînement des mondes.

19) בביאורי הזהר בשלח ד"ה כגונא דלעילא קרוב לסופו [מג, ג].

(29) Dans les Biyourei Ha Zohar, Parchat Bechala'h, à la fin du discours 'hassidique intitulé : «Comme dans les sphères célestes».

(30) Car, la créature a la sensation de posséder une existence autonome.

22) המשך ר"ה תרצ"ד – יצא לאור בשנת תשי"א. ולאח"ז נדפס בסה"מ תשי"א ע"י 4 ואילך (ראה שם ע"י 37 ואילך).
23) ראה גם סה"מ עזר"ת ע"י קנ.

ה) והנה לא מיבעי24 להשיטה שמביא אדמו"ר הצ"צ⁽³¹⁾ שגם הכלים דאצי" הוא גילוי ההעלם, דלשיטה זו הרי בודאי אין הכוונה בשביל האצי" כי הרי זה ירידה ורק גילויים, אלא גם להשיטה השניי שמביא שם שהכלים הם בריאה יש מאין, הנה מבואר בכ"מ²⁵ שמה שאנו אומרים שהכלים הם בריאה יש מאין אין הכוונה יש מאין ממש, כ"א זהו דוקא לגבי האור, מפני ששורש הכלים מהרשימה שהיא בחי העלם ולכן גם מציאותן הוא באופן שמקורם בהעלם, ולכן לגבי האור הם כמו בריאה יש מאין, אבל לגבי הרשימה הם גילוי ההעלם, א"כ מובן דאין הכוונה עולמות הע" ליונים כ"א העבודה בעוה"ז דאתכפיא ואתהפכא. ואף שעכשיו הנה על ידי עשיית המצוות מוס" פים אורות באצילות²⁶, וא"כ איך אנו אומרים שגם עכשיו עיקר הכוונה העוה"ז דוקא, הנה ע"ז מבאר אדמו"ר מהר"ש⁽³²⁾ שאורות אלו באצי" הם שם כמונחים בקופסא, כי אינם בשביל אצי", כי אם לצורך עולם התחתון ואינם מתגלים באצי".

Chapitre 5

Le Tséma'h Tsédek mentionne⁽³¹⁾ un avis selon lequel les réceptacles des Sefirot du monde d'Atsilout ne sont que la révélation de ce qui est caché⁽³²⁾. Selon cette conception, il est clair que la finalité de la création n'est pas Atsilout, monde qui est uniquement une descente et un dévoilement. Il rapporte, en outre, un second avis, considérant que ces réceptacles sont une création à partir du néant. Mais, différents textes établissent qu'il ne s'agit pas là, à proprement parler, d'une création ex nihilo, que cette expression est employée uniquement par rapport à la Lumière. En effet, la source des réceptacles est la Rechima, la trace⁽³³⁾ qui constitue effectivement un voile. Leur existence est donc également issue de ce voile. De ce fait, ils sont bien créés à partir du néant, par rapport à la Lumière. A l'opposé, par rapport à la Rechima, ils ne sont que la révélation de ce qui était auparavant voilé. Il résulte de tout cela que les mondes supérieurs ne peuvent pas être la finalité de la création. Celle-ci est, en fait, le monde matériel, dans lequel il est possible de repousser le mal et de le transformer. Certes, en accomplissant les Mitsvot, nous ajoutons des Lumières au monde d'Atsilout et, dès lors, comment prétendre que l'objectif final est ce monde matériel? Le Rabbi Maharach apporte à cette question la réponse suivante⁽³⁴⁾. A l'heure actuelle, ces lumières sont comme déposées dans un coffret. Elles ne servent pas au monde d'Atsilout et ne s'y révèlent pas. Elles sont conçues pour ce monde matériel.

(31) Dans le commentaire intitulé: «Trois conceptions», qui figure à la fin du Séfer Ha Mitsvot du Tséma'h Tsédek. On consultera également le discours du Rabbi Rachab intitulé: «Et, l'Eternel prononça toutes ces Paroles», de 5664 (1904), les notes sur le discours: «Elyahou ouvrit» du Torah Or, de 5658 (1898) et le discours: «Un homme qui sacrifiera», de 5666 (1906).

(32) Et, n'ont donc aucun apport nouveau, justifiant leur création.

(33) Laisée par le Tsimtsum, la contraction de la Lumière divine pour laisser place au processus créateur.

(34) Dans le discours 'hassidique intitulé: «Il a donné largement», de 5642 (1882). On consultera la seconde annotation du Tanya, au chapitre 40 et le discours 'hassidique du Rabbi Rachab intitulé: «Je descendrai», de 5658 (1898).

יא) בדרוש גי שיטות (נדפס בסוף ספהמ"צ להצ"צ ח"ב [אווה"ת ענינים עי רנט ואילך]). ועיין ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תרס"ד [סה"מ תרס"ד עי רל ואילך (בהוצאת תשנ"ד – עי פ ואילך)]. הגהות לד"ה פתח אלי שבתו"א – תרנ"ח [עי ט ואילך]. ד"ה אדם כי יקריב תרס"ו [המשך תרס"ו עי קצא ואילך].

יב) בד"ה פזר נתן תרמ"ב. ועיין הגהה שניי בתניא פ"מ. ד"ה ארדה נא, תרנ"ח [סה"מ תרנ"ח עי לג].

24) ראה דרוש גי שיטות והגהות לד"ה פתח אלי שבהערה יא. ובכ"מ.

25) ראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש יא סימן טז. תניא קונטרס אחרון קנה, א. ובכ"מ. וראה מקומות שבהערה הבאה.

26) בהמשך מי יתנד תרמ"ב פרק יד. והוא מיוסד על ד"ה פזר נתן במאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ז"ל עי נז-נח. ועם הגהות – אוה"ת במדבר ח"ד עי איתפו ואילך.

וזהו מה שמבאר אדמו"ר נ"ע⁽³⁵⁾ בענין מה שאא"ל שהכוונה הוא בשביל עולמות העליונים הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית', שהפיי בזה הוא דעולמות עליונים ענינם גילויים שזהו ירידה וגם שהעצמות מובדל מענין הגילויים, אלא התכלית הוא עוה"ז התחתון, שכך עלה ברצונו ית' להיות נח"ר לפניו ית' כד אתכפיא סט"א²⁷ ואתהפכא חשוכא לנהורא²⁸, וכמו שמבאר בהמאמר²⁹, שכל העבודה הוא להפוך השטות דלעו"ז לשטות דקדושה, ועיי"ז נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצו"ני³¹, ועיי"ז ממשיכים שיהי' לו ית' דירה בתחתונים¹⁹, וכמו הדירה הרי האדם דר בה בכל עצמותו ומהותו³¹, הנה כמו"כ הוא בתחתונים שהם דירה לו ית', הכוונה שממשיכים לא רק גילויים כ"א נמצא בהם עצמות א"ס ב"ה. וזהו תכלית בריאת והשתלשלות העולמות.

De ce fait, le Rabbi Rachab interprète⁽³⁵⁾ l'affirmation selon laquelle « il est impossible de considérer que la finalité de la création est les mondes supérieurs, qui ne sont qu'une descente de Sa Lumière » de la manière suivante: ces mondes supérieurs ne font que dévoiler, ce qui est, en soi, une chute. De fait, l'Essence ne se dévoile pas. L'objet final est donc bien ce monde matériel et inférieur. En effet, D.ieu a voulu qu'un plaisir Lui soit procuré en repoussant « l'autre côté », en transformant l'obscurité en lumière. Le Rabbi explique, dans son discours, que le service de D.ieu a pour seul but de transformer la folie de « l'autre côté » en « folie du domaine de la sainteté »⁽³⁶⁾. De la sorte, « J'éprouve une satisfaction en constatant que J'ai donné un ordre et Ma Volonté a été accomplie ». C'est de cette façon que l'on bâtit une Demeure pour lui, ici-bas. Et, tout comme un homme réside dans sa maison par l'essence même de sa personnalité, la Demeure divine, au sein des créatures inférieures, n'est pas faite de dévoilements. L'Essence de D.ieu s'y trouve et telle est bien la finalité de la création des mondes et de leur enchaînement.

(ג) ד"ה מצותה משתשקע, תרע"ח [סה"מ
תרע"ח ע' קיב ואילך]. ועייג"כ ד"ה ארדה נא,
תרנ"ח [סה"מ תרנ"ח ע' לח].

(27) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי מציין לזהר
ח"ב קכת, ב (ובלקו"ת שם מציין גם לזהר שם סז, ב.
וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד.
לקו"ת חוקת סה, ג.

(28) ראה זהר ח"א ד, א.

(29) פרק ג ואילך (סה"מ הישי"ת ע' 114 ואילך).

(30) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ועוד.

(31) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה חלק א ע'
תפט (ועם הגהות וכו' – אוה"ת שה"ש חלק ב ע'
תרעט ואילך). אוה"ת בלק ע' תתקצו ואילך. סה"מ

תרל"ה ח"ב ע' שנג. תרס"ב ע' שלה. המשך תרס"ו
ס"ע ג. שם ע' תמה.

(35) Dans le discours 'hassidique intitulé: «La Mitsva s'applique à partir du coucher du soleil», de 5678 (1918). On consultera également le discours: «Je descendrai», 5658 (1898).

(36) La soumission la plus totale, qui fait abstraction de toute rationalité.

ו) והנה בסיום המאמר³² מבאר, אשר להיות כי מה שעיקר שכינה בתחתונים, הנה עיקר הגילוי מזה היי בבית המקדש, הנה זהו הטעם שהמשכן היי מעצי שטים דוקא, מפני שהכוונה הוא להפוך השטות דלעו"ז און דעם קאָך פון נפש הבהמית לשטות דקדושה, וכמארז"ל³³ אהני ליי שטותי לסבא, עבודה ובטול שלמעלה מטעם ודעת. והנה כל הענינים שתבע מאתנו כ"ק מו"ח אדמו"ר וכמו"כ שאר הנשיאים קיימו זה בעצמם, והוא ע"ד דרז"ל עה"פ³⁴ מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומ"שפטיו לישראל מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות ולשמור³⁵, וכן מה שהוא מצווה לישראל הוא עושה, ועד"ז הוא בהוראות נשיאינו שמה שתבעו מהמקושרים ושייכים אליהם הנה הם בעצמם קיימו ועשו כן. ומה שגילו לנו שקיימו זה, הוא כדי שיהי לנו יותר נקל לקיימם. וכמו בהענין דאהבת ישראל שיש בזה כמה וכמה סיפורים מכאו"א מהנשיאים.

Chapitre 6

A la fin de ce discours, le Rabbi explique que, si la Présence divine se trouve parmi les créatures inférieures, Elle se révéla essentiellement dans le Temple. Et, c'est pour cela que le Sanctuaire était précisément fait de bois de *Chittim*. En effet, la finalité est bien de transformer la folie⁽³⁷⁾ de «l'autre côté» et la passion de l'âme animale en « folie du domaine de la sainteté »⁽³⁸⁾, conformément à l'expression de nos Sages: « Sa folie a été bien utile à ce vieil homme »⁽³⁹⁾, en se soumettant à D.ieu au-delà de toute logique. Or, mon beau-père, le Rabbi et ses prédécesseurs donnèrent eux-mêmes l'exemple de tout ce qu'ils attendaient de nous, comme nos Sages l'expliquent, à propos du verset: « Il dit Ses Paroles à Yaakov, Ses Décrets et Ses Jugements à Israël », soulignant que « ce qu'Il accomplit Lui-même, Il demande à Israël de Le faire et de Le garder »⁽⁴⁰⁾. Il en fut donc de même pour nos maîtres, qui firent et accomplirent personnellement ce qu'ils demandaient des personnes qui leur étaient attachées ou liées. Pourquoi nous ont-ils révélé qu'ils agissaient eux-mêmes de cette façon ? Afin qu'il nous soit plus aisé de les imiter. Il en fut ainsi, par exemple, pour l'amour du prochain. On connaît de nombreux récits de nos maîtres, en la matière.

(37) *Chittim*, de la même étymologie que *Chittim*.

(38) La soumission la plus profonde, qui conduit à faire totalement abstraction de sa propre rationalité.

(39) Le traité Ketouvoth 17a rapporte que Rabbi Yehouda Ben Rabbi Ilai jonglait avec des bottes de myrte pour réjouir la mariée, sans craindre de déroger à sa condition de maître de la Torah, uniquement pour mettre en pratique la Volonté de D.ieu, Qui ordonna ces réjouissances. De ce fait, quand il mourut, une colonne de feu se dressa devant sa tombe et Rav Zeïra, qui avait au préalable désapprouvé son comportement, s'écria: «Sa folie a été bien utile à ce vieil homme». Une telle forme du service de D.ieu, transcendant l'intellect, est particulièrement élevée.

(40) Midrash Chemot Rabba, chapitre 30, paragraphe 9. Yerouchalmi, traité Roch Hachana, chapitre 1, paragraphe 3. Cette révélation divine précède l'effort des hommes, tout comme « Il nous a sanctifiés par Ses Commandements » intervient avant : « lorsque quelqu'un étudie, le Saint béni soit-Il étudie face à lui ». De la sorte, les Tsitsits d'en-bas mettent en éveil celles d'en-haut, avec des Lumières plus intenses. L'effort des hommes, en retour, provoque donc la révélation divine. C'est le sens de ce qui est expliqué par ce texte et l'on consultera, à ce propos, le Torah Or, dans le commentaire du discours 'hassidique intitulé : « Auprès de Toi est la source de la vie ».

יד) שמות רבה פ"ל, ט.
ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג.
– וזהו אתדלייע שקדמה
לאתדליית, קדשנו במצותיו
ואח"כ כל השונה כו'
הקב"ה שונה כנגדו, ציצית
שלמטה מעוררים ציצית
שלמעלה בתוסי אורות וכו',
באתדליית אתדלייע. וזהו
משי"כ בפנים וכן מה שהוא
כו'. ועיין תו"א ביאור לד"ה
כי עמד מקו"ח [לה, ג],
ובכ"מ.

32) פרק ה (סה"מ
ה'שי"ת ע' 117-18).
33) כתובות יז, א.
34) תהלים קמוז, יט.

ולדוגמא מכ"ק אדמו"ר הזקן שהפסיק בתפילתו והלך וקצץ עצים ובישל מרק והאכיל בעצמו ליולדת, מפני שלא היו אנשים שם בבית. מכ"ק אדמו"ר האמצעי, איך שנכנס אליו אחד ליחידות והתאונן על הענינים שאברכים מתאוננים עליהם. וגלה אדהאמ"צ את זרועו וא"ל הלא תראה שצפד עורי על עצמי גוי³⁶ וכ"ז הוא מהח"י שלך. אשר מובן הפלאת ורוממות מעלת כ"ק אדמו"ר האמצעי בכלל ובפרט מאלו ששייכים לענינים כאלו, ומ"מ הי' ההתקשרות עמהם כל כך עד שמצד הענינים שלהם שהיו שלא כדבעי למהוי, פעל עליו חלישות הבריאות ביותר, עד שצפד עורו על עצמו. מכ"ק אדמו"ר הצ"צ, איך שהלך קודם התפלה ללות גמ"ח לאיש פשוט שהי' נוגע לו בפרנסתו³⁷. מכ"ק אדמו"ר מהר"ש, שפעם^ט נסע ביחוד מקוהרָאָרט לפאָריז ונפגש שם עם אברך אחד ואמר לו: יונגערמאַן יין נסך איז מטמטם המוח והלב, זיי אַ איד.

Ainsi, l'Admour Hazaken interrompit sa prière et il partit couper du bois et cuire une soupe, dont il nourrit lui-même une femme qui venait d'enfanter, car il n'y avait, chez elle, personne pour le faire. Quelqu'un fut reçu par l'Admour Haémstahi et il se lamenta, à propos de ce dont les jeunes gens ont coutume de se plaindre. L'Admour Haémstahi découvrit son bras et lui dit: « Vois, ma peau s'est desséchée sur mon corps, à cause de tes fautes de jeunesse ». Chacun comprend bien la grandeur et l'élévation de l'Admour Haémstahi, la distance qui le séparait de personnes commettant de telles fautes. Malgré cela, il était lié à elles, au point que, constatant chez elles des éléments indésirables, son état de santé en fut considérablement affaibli et sa peau se dessécha. Le Tséma'h Tsédek, avant la prière, partit emprunter une somme afin de la confier à un homme simple, qui en avait besoin pour gagner sa vie. Et, une fois⁽⁴¹⁾, le Rabbi Maharach quitta la ville de cure dans laquelle il se trouvait et il se rendit à Paris. Là, il rencontra un jeune homme et lui dit: «Jeune homme, le vin interdit obture le cerveau et le cœur! Sois un Juif!».

(טו) סי' התולדות מהר"ש ע"י עז בארוכה.

(35) ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע"י שכו.

(36) ע"פ איכה ד, ח.

(37) ראה סה"ש קי"ח היש"ת ע"י 98. סה"מ תשי"א ע"י 153.

אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע"י תקכב.

(41) Séfer Ha Toledot Maharach, page 77.

והלך האברך לביתו, ולא שקט עד שבא לכ"ק אדמו"ר מהר"ש, חזר בתשובה ויצאה ממנו משפחת יראים וחרדים. אשר ידוע שאצל כ"ק אדמו"ר מהר"ש הי' הזמן יקר במאד, עד שגם אמירת הח" סידות הי' בקיצור, ובזמנים ידועים הנה בשעה השמינית בבוקר הי' כבר אחרי התפלה, ובכ"ז נסע נסיעה רחוקה ושהה שם משך זמן בשביל אברך כו'. מכ"ק אדמו"ר ני"ע בתחילת נשיאותו, אשר גזרו אז גזירה חדשה והי' צריך לנסוע ע"ד זה למוסקבה. ואמר לו אחיו הגדול הרז"א ני"ע, הזמן יקר אצלך ואין אתה יודע היטב שפת המדינה³⁹ (הרז"א הי' מלומד בשפות) וגם אתה צריך לחפש היכרות, ולכן אסע בענין זה כפי הוראותיך. אבל כ"ק אדמו"ר ני"ע לא הסכים ע"ז ונסע בעצמו והצלית. וכן ישנם כמה סיפורים מכ"ק מו"ח אדמו"ר אודות השתדלותו לעשות טובה ואפילו לאיש פרטי, ברוחניות או בגשמיות. והניח את עצמו ע"ז, לא רק הגשמיות שלו כ"א גם הרוחניות שלו, אף שזה שהי' מטיב עמו הנה לא זו בלבד שלא הי' כלל בסוג של חברך בתורה ומצות אלא שהי' שלא בערכו כלל.

Ce jeune homme rentra chez lui, mais il ne put connaître le repos. Il se rendit chez le Rabbi Maharach, se repentit et il fut à l'origine de toute une famille craignant la Parole de D.ieu. Or, on sait que le temps du Rabbi Maharach était particulièrement précieux. Même quand il s'agissait de commenter la 'Hassidout, il le faisait brièvement. A certaines périodes, il avait déjà achevé sa prière à sept heures du matin. Malgré cela, il entreprit un long voyage, resta sur place un certain temps pour ce jeune homme. Quand le Rabbi Rachab prit la direction des 'Hassidim, un nouveau décret venait d'être édicté à l'encontre des Juifs et il fallait, de ce fait, se rendre à Moscou. Son grand frère, le Razah, qui parlait couramment plusieurs langues, lui dit: « Ton temps est précieux et tu ne maîtrises pas bien le russe. En outre, tu dois encore te trouver des relations. Je m'y rendrai donc à ta place et j'agirai conformément à tes directives ». Le Rabbi Rachab n'accepta pas cette proposition. Il partit lui-même et connut le succès. On rapporte également différents récits concernant mon beau-père, le Rabbi, qui s'efforça de rendre des services, y compris à titre individuel, spirituellement ou matériellement. Il s'investit en cela, non seulement physiquement, mais aussi moralement. Or, celui à qui il prodiguait le bien n'était en aucune façon « ton ami dans la Torah et les Mitsvot »⁽⁴²⁾, n'avait même rien de commun avec lui.

(38) נדפס גם בספר השיחות תשי"ה ע' 30 ואילך.
 (39) ראה אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב
 ח"ד ע' רמה: השפה המדינית חסרה לי. וברשימת
 כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שם בשוה"ג: הוד כ"ק
 אדמו"ר הרה"ק, הבין בשפת המדינה היטיב,
 ולא הי' צריך למתורגמן כלל, גם בדברים עיונים
 כשהיו קוראים לפניו בשפת המדינה הי' מבין,
 אך לא חפץ לדבר בשפה זו. . ושאלתיו מדוע אינו
 מדבר בשפה הרוסית. . ענני ג' טעמים כו'. עיי"ש.

(42) Un homme d'une stature morale comparable.

ז) והנה ע"י אתכפיא ואתהפכא לשטות דקדושה ע"ז ממלאים כוונת הבריאה, שהיא להיות לו ית' דירה בתחתונים, וזה שע"י אתכפיא ואתהפכא נעשית דירה בתחתונים, באתי לגני, הוא במ' דריגה יותר נעלית מקודם החטא. דכמו בסותר בנין הקודם ע"מ לבנות, הרי פשיטא שבנין החדש צ"ל במדרי' יותר נעלית מבנין הקודם, כמו"כ מוכרח לומר שע"י אתכפיא ואתהפכא נעשית דירה במדריגה יותר נעלית, וכמבואר בהמאמר⁴⁰ דע"י דאתכפיא ס"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין²⁷, היינו האור שהוא בכולהו עלמין בשוה. ואף שהלשון בהמאמר הוא אור הסובב כ"ע, מ"מ אי אפשר לומר שהכוונה הוא שנמשך אור שהוא בגדר העולמות אלא שהוא סובב ומקיף עליהם, אלא הכוונה שנמשך אור נעלה שאינו בגדר עולמות כלל. ולכן קורא לגילוי אור זה בשם אסתלק⁴¹. ולכן גם פטירת צדיקים נק' בשם הסתלקות, כי הסתלקות הוא גילוי אור נעלה ביותר.

Chapitre 7

C'est donc en repoussant la folie et en la transformant en sainteté que l'on réalise la finalité de la création et qu'on bâtit pour D.ieu une demeure ici-bas. De fait, cette demeure construite ici-bas en repoussant le mal et en le transformant, «Je suis venu dans Mon jardin», possède une élévation que l'on n'avait pas avant la faute⁽⁴³⁾. Ceci peut être comparé à la situation de l'homme qui détruit un édifice dans le but d'en construire un autre. Il est clair que le nouveau doit surpasser le précédent. De la même façon, on bâtit une demeure plus élevée en repoussant le mal et en le transformant. Le Rabbi précise, dans son discours, que « quand on repousse 'l'autre côté', l'honneur du Saint béni soit-Il se révèle dans tous les mondes ». Il fait ainsi allusion à la Lumière qui est identique dans tous les mondes à la fois. Il mentionne, du reste, la Lumière qui entoure les mondes. Néanmoins, on ne peut pas considérer que la révélation obtenue est effectivement en relation avec ces mondes, mais se limite à les entourer. En fait, elle les transcende effectivement. C'est pour cela que la révélation de cette lumière est qualifiée de retrait. Et, le même terme désigne également le décès des Justes, car celui-ci révèle une lumière particulièrement élevée.

(40) פרק א (סה"מ הישי"ת ע' 111-12).

(43) De l'arbre de la connaissance du bien et du mal.

(41) ראה תו"א ויקהל פט, ד.

(42) סכ"ז-כח.

דהנה יש ב' אגרות באגה"ק⁴² שמבארים ענין ההסתלקות. ובאגרת הב' ענין ההסתלקות מבואר שם בענין פרת חטאת. דהענינים הנעשים בפנים אין יכולים לברר גקה"ט, כ"א ענין הנעשה בחוץ דוקא, פרה הנעשית בחוץ. ולזה מדמין מיתתם של צדיקים⁴³. והנה עתה אין פרה אדומה, כי מפני חטאינו הי' צ"ל דוקא גלינו מארצינו⁴⁴, אבל אירע סילוקן של צדיקים. והנה בענין סילוקן של צדיקים יש בזה ב' מארז"ל⁴⁵: שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלקינו. קשה סילוקן של צדיקים יותר מחורבן בהמ"ק. אשר ע"י כל זה אסתלק יקרא דקוב"ה. ופ"י ענין ההסתלקות פירשו כל הרביים⁴⁵ כ"ק אדמו"ר הזקן, כ"ק אדמו"ר האמצעי, כ"ק אדמו"ר הצ"צ, כ"ק אדמו"ר מהר"ש, כ"ק אדמו"ר נ"ע וכ"ק מו"ח אדמו"ר, שאין הכוונה בפ"י תיבת ההסתלקות שהוא עלי' למעלה ח"ו, כ"א הכוונה שהוא נמצא למטה אלא שהוא בבחי' רוממות. וזה תובעים מאתנו, דור השביעי לכ"ק אדמו"ר הזקן, וכל השביעין חביבין, אַז הגם אַז מ'האָט דאָס נייט פאַרדינט און נייט אויסגעהאַרעוועט, מ"מ כל השביעין חביבין והעבודה דדור השביעי הוא להמשיך השכינה למטה ממש. להפוך השטות דנה"ב, אשר ידע אינש בנפשי' אַז ער האָט דאָס, און דעם קאָך פון נה"ב וואָס ער האָט דאָס און אפשר אַמאָל נאָך נידעריקער, לעשות מזה ולהפוך את זה לשטות דקדושה.

De fait, il y a, dans Iguéret Ha Kodech, deux lettres qui définissent le décès. La seconde le rapproche de la vache rousse. Or, les actes du service qui étaient effectués à l'intérieur du Temple n'avaient pas le pouvoir de transformer les trois forces du mal totalement impures. A l'opposé, ceux qui l'étaient à l'extérieur pouvaient le faire, comme c'est précisément le cas pour la vache rousse. Et, c'est à cette pratique qu'est comparé le décès des Justes. A l'heure actuelle, nous ne disposons plus de la vache rousse, car, «du fait de nos fautes», il a fallu que «nous soyons exilés de notre terre». En revanche, le décès des Justes se produit encore. Or, on trouve deux enseignements de nos Sages⁽⁴⁴⁾, à ce propos. Il est dit, d'une part, que : « la mort des Justes est considérée comme l'incendie du Sanctuaire de notre D.ieu » et d'autre part, que : « le retrait des Justes est encore plus dur que la destruction du Temple ». C'est donc de cette façon que « l'honneur du Saint béni soit-Il se révèle ». Tous nos maîtres ont commenté la signification de ce retrait, l'Admour Hazaken, l'Admour Haémstahi, le Tséma'h Tsédek, le Rabbi Maharach, le Rabbi Rachab et mon beau-père, le Rabbi. Ils ont souligné qu'il ne s'agit pas d'un retour vers le haut, ce qu'à D.ieu ne plaise. En effet, la révélation en reste effective ici-bas. Toutefois, elle reçoit une immense élévation. C'est donc là ce que l'on attend de nous, qui appartenons à la septième génération depuis l'Admour Hazaken, et «tous les septièmes sont chéris». Nous ne l'avons pas mérité et ceci n'est pas le fruit de notre effort. Malgré cela, «tous les septièmes sont chéris» et la mission confiée à cette septième génération consiste à révéler la Présence de D.ieu, ici-bas, au sens le plus littéral, à transformer la folie de l'âme animale, qui en est atteinte et peut même, parfois, se trouver dans une situation encore plus basse que celle-là. Une telle situation sera donc transformée en « folie du domaine de la sainteté ».

טז) ר"ה יח, ב. איכה רבה א, לז.

(43) מו"ק כח, רע"א. ירושלמי יומא פ"א ה"א.

(44) ע"פ תפלת מוסף דיו"ט.

(44) Traité Roch Hachana 18b et Midrash E'ha Rabba, chapitre 1, paragraphe 9.

(45) תו"א ויקהל שם. אוה"ת שלח ח"ו ע' איתשפא. סה"מ תרע"א ע' קנז ואילך. ועוד.

ח) וזהו ענין צדיקא דאתפטר⁴⁶, דאף שכבר היו כמה העלמות והסתרים וכמה קושיות וענינים בלתי מובנים, הנה כל זה לא הספיק. ובכדי שיהי' אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, הי' ג"כ ענין סילוקן של צדיקים, שזה קשה לא רק כחורבן כ"א יותר מהחורבן. ותכלית הכוונה בזה הוא שעיי"ז יהי' אסתלק יקרא דקוב"ה. וזה תובעים מכל אחד מאתנו שידעו אַז מיגעפינט זיך אין דור השביעי, שכל מעלת השביעי הוא שהוא שביעי לראשון, שהנהגת הראשון הי' שלא חיפש לעצ"מו כלום ואפילו לא מס"נ. כי ידע שכל ענינו הוא כמ"ש ויקרא שם בשם הוי" אל עולם. ודוגמת הנהגת אברהם אבינו שהוא – געקומען אין אַזעלכע ערטער וואָס מ'האָט דאָרטן ניט געוואוסט פון ג-טליכקייט, ניט געוואוסט פון אידישקייט און ניט געוואוסט אפיי פון אלף בית און זייענדיק דאָרטן האָט מען זיך אַפּגילייגט אָן אַ זייט, און אל תקרא ויקרא אלא ויקרא, וידוע⁴⁷ שבהלימוד במדת אל תקרא, שתי הקריאות קיימות.

Chapitre 8

Telle est donc la signification de l'expression: «Le Juste qui se retire». Car, il y a déjà eu de nombreux voiles, différentes occultations, des questions, des faits absolument incompréhensibles, mais tout cela n'a pas été suffisant. Pour que «l'honneur du Saint béni soit-Il se révèle dans tous les mondes», il y eut également le décès des Justes, aussi dur que la destruction du Temple et même encore plus dur qu'elle. Mais, la finalité de tout cela est le dévoilement de la Lumière de D.ieu. C'est là ce que l'on demande à chacun d'entre nous. Nous devons savoir que nous appartenons à la septième génération, dont la qualité est d'être la septième par rapport à la première. Or, cette première génération n'eut aucune exigence personnelle, pas même celle de pouvoir offrir sa vie pour D.ieu. Il⁽⁴⁵⁾ savait que sa mission était définie par le verset: «Et, il invoqua là-bas le Nom de l'Eternel, D.ieu du monde». De même, notre père Avraham parvint dans des endroits où l'on ne connaissait pas la Divinité, le Judaïsme, l'alphabet. Quand il s'y trouva, il se plaça sur le côté et «ne lis pas 'invoqua', mais 'fit invoquer'. On sait, en outre, que ce mode d'interprétation maintient les deux lectures⁽⁴⁶⁾.

(45) L'Admour Hazaken, comme notre père Avraham, première génération des Justes qui firent redescendre la Présence de D.ieu ici-bas.

(46) Et ne supprime pas la première au bénéfice de la seconde.

(46) ראה זהר ח"ג עא, ב. נתבאר באגה"ק שם (סימן זך וביאורו).
(47) הליכות אלי סימן ג. ועוד.

וגם בזה הרי מפורש בתושב"כ ויקרא. מ"מ צריך לידע אַז אויב ער וויל אים זאָל אַיינגיין דער ויקרא, מוז זיין דער ויקריא. דאַרפסטו זעהן אז יענער זאָל ניט נאָר וויסן נאָר אויך אויסרופען. הגם אַז ביז איצט האָט יענער ניט געוואוסט פון גאָרניט, אָבער איצט דאַרפסטו זעהן אַז ער זאָל שרייען אל עולם, ניט אל העולם⁽⁴⁷⁾, היינו שאלקות הוא ענין בפני עצמו ועולם ענין בפני עצמו, אלא שאלקות מושל ושולט על העולם, כ"א שעולם ואלקות הוא כולא חד.

De fait, la Loi écrite dit clairement que: «Il invoqua». Pour autant, on doit savoir que, si l'on désire être soi-même en mesure d'invoquer D.ieu, on doit aussi Le faire invoquer par les autres, faire en sorte, non seulement qu'ils sachent que D.ieu existe, mais aussi qu'ils L'appellent. Jusqu'à présent, ils ne savaient pas qu'il existe un D.ieu, mais, désormais, ils doivent invoquer le D.ieu du monde, non pas comme deux entités distinctes⁽⁴⁷⁾, avec la Divinité d'une part et le monde d'autre part, même si D.ieu le dirige. Car, en réalité, D.ieu et le monde ne font qu'un.

ט ואף כי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לאמר, אעבוד עבודת אברהם אבינו, מ"מ אפס קצוהו שייך לכאוי"א ומחוייב בזה⁽⁴⁸⁾ וניתנו לו הכחות על זה ע"י ההנהגה שהראנו הראשון וממנו ואילך עד, ועד בכלל, ההנהגה שהראנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהם סללו את הדרך ונתנו לנו כחות על זה. וזהו גופא החביבות דדור השביעי שכמה כחות ניתנו ונתגלו בשבילנו. וע"י העבודה באופן כזה יומשך עיקר שכונה למטה בעוה"ז הגשמי והחומרי, ויהי עוד במדרי' נעלית יותר גם מקודם החטא, וכמ"ש⁴⁸ במשיח ונשא מאד יותר מאדם הראשון ואפילו⁴⁹ כמו שהי' קודם החטא^(ט).

Chapitre 9

Certes, qui peut se permettre d'affirmer que son service de D.ieu est l'équivalent de celui de notre père Avraham ? Pour autant, chacun peut en atteindre une infime parcelle et est donc tenu de le faire⁽⁴⁸⁾. Les forces nécessaires pour y parvenir sont accordées et il suffit pour cela d'adopter le comportement qui a été celui du premier⁽⁴⁹⁾, puis celui de tous les suivants, jusque et y compris mon beau-père, le Rabbi. Tous ont frayé un chemin et insufflé les forces qui conviennent. C'est pour cela que la septième génération a été particulièrement chérie. Des forces spécifiques nous ont été données, ont été révélées pour nous. Un service de D.ieu conforme à tout cela peut donc révéler la Présence divine ici-bas, en ce monde matériel et grossier. De la sorte, on atteindra un niveau plus élevé que celui d'avant la faute⁽⁴³⁾. En effet, il est dit, à propos du Machia'h, « il sera très élevé », plus encore qu'Adam, le premier homme, y compris dans l'état qui était le sien avant la faute⁽⁵⁰⁾.

(47) Voir le Likouteï Torah, à la fin de la Parchat Tavo et la fin du discours 'hassidique intitulé: «Je suis l'Éternel ton D.ieu» de 5673 (1913), prononcé par le Rabbi Rachab.

(48) Voir, à ce sujet, le Torah Or, au début de la Parchat Vaéra et à la fin de la Parchat Vayétsé.

(49) De notre père Avraham.

(50) Voir le Likouteï Torah du Ari Zal, à la Parchat Tissa, le Séfer Ha Likoutim, à la Parchat Chemot. Certes, on peut soulever une objection en considérant le Séfer Ha Guilgoulim, au chapitre 19, cité par le Likouteï Torah, Parchat Tsav, au discours 'hassidique intitulé : « Et, Il éleva ». Peut-être est-il possible de répondre à cette question d'après ce que dit le Séfer Ha Guilgoulim, au chapitre 7, cité par le Likouteï Torah, à la fin de Chir Hachirim.

(יז) ראה לקו"ת ס"פ תבוא [מב, ד. מג. ג]. סדי"ה אנכי הי"א תערי"ג [המשך תערי"ב ח"א ע' רנז].

(יח) ראה תו"א ר"פ וארא [נה, א] וסי"פ ויצא [כג, סעי"ג ואילך].

(48) ישע"י נב, יג.

(49) ראה גם סה"י תרל"ה ח"א ס"ע רסה ואילך. תרח"ץ ע' ר.

וכ"ק מו"ח אדמו"ר אשר את חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם⁵⁰, והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו⁵¹, הרי כשם שראה בצרתנו, הנה במהרה בימינו ובעגלא דידן יגאל צאן מרעיתו מגלות הרוחני וגלות הגשמי גם יחדיו, ויעמידנו בקרן אורה. אבל כל זה הוא עדיין רק גילויים, ועוד יותר – שיקשר ויאחד אותנו במהות ועצמות א"ס ב"ה. וזהו פנימיות הכוונה של ירידת והשתלשלות העולמות וענין החטא ותיקונו וענין סילוקן של צדיקים שע"י יהי אסתלק יקרא דקב"ה. וכ" שיוציאנו מהגלות ביד רמה⁵² ולכל בני ישראל יהי אור במושבותם⁵³ יהי אז ישיר משה ובניי גוי⁵⁴ הוי ימלוך לעולם ועד⁵⁵, (וכמו שהוא בנוסח התפלה) וגם בלשון תרגום⁵⁶ הוי מלכותי קאים לעלם ולעלמי עלמיא. ומסיימים והי הוי למלך וגוי הוי אחד ושמו אחד⁵⁶, שלא יהי חילוק בין הוי ושמו⁵⁷, שכ"ז נעשה ע"י סילוקן של צדיקים, שקשה יותר גם מחורבן בהמ"ק. וכיון אַז מ'איז שוין די אַלע ענינים דורכגעגאַנגען, הנה עכשיו אין הדבר תלוי אלא בנו – דור השביעי. ונזכה זעהן⁵⁸ זיך מיטין רביין דאָ למטה אין אַ גוף ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו.

Mon beau-père, le Rabbi « a supporté nos affections, enduré nos souffrances. Il est fourbu par nos fautes, éreinté par nos transgressions »⁽⁵¹⁾. De fait, il a observé notre souffrance. De ce fait, très bientôt et de nos jours, très prochainement, il libérera son troupeau de l'exil moral et physique à la fois et il nous placera dans un rayon de lumière. Mais, tout cela n'est encore que révélation et, bien plus, il nous attachera également, nous liera à l'Essence de D.ieu. Telle est donc la finalité profonde de la descente et de l'enchaînement des mondes, de la faute et de sa réparation, du retrait des Justes qui « révèle l'honneur du Saint béni soit-Il ». Quand il nous fera quitter l'exil, la tête haute et que « pour tous les enfants d'Israël, il fera clair en leur demeure », se réaliseront les termes des versets : « Alors, Moché et les enfants d'Israël chanteront » et « l'Eternel régnera pour l'éternité », comme nous le disons dans la prière, laquelle cite également le Targoum, la traduction de ce verset en araméen⁽⁵²⁾. Et, l'on conclut par : « l'Eternel sera le Roi... L'Eternel sera un et Son Nom sera un », de sorte qu'il n'y aura plus de différence entre D.ieu et Son Nom⁽⁵³⁾. C'est là ce que l'on peut obtenir par le retrait des Justes, qui est plus difficile que la destruction du Temple. Mais, toutes ces étapes sont d'ores et déjà passées. Désormais, tout ne dépend donc que de nous, qui appartenons à cette septième génération. Nous aurons donc le mérite de voir⁽⁵⁴⁾ le Rabbi, ici-bas, dans un corps, de manière concrète et il nous libérera.

(ט) ראה לקוטי תורה להאר"ז פ' תשא. ס' הלקוטים פ' שמות. ולכאורה צ"ע מס' הגלגולים פ"י הובא בלקו"ת פ' צו ד"ה והניף [ז, א]. ואולי יש ליישב עפ"י מס' הגלגולים פ"ז הובא בלקו"ת שה"ש בסופו [נא, ג].

(כ) ראה לקו"ת שה"ש ד"ה הנך יפה רפ"ב [יג, ד].

(כא) ראה סו"ס חסידים (הובא בגליון הש"ס לכתובות קג, א). במדב"ר פ"ט, יג.

(50) ישעי' נג, ד.

(51) שם, ה.

(52) ע"פ לשון הכתוב – בשלח יד, ח.

(53) ע"פ לשון הכתוב – בא, י, כג.

(54) בשלח טו, א.

(55) שם, יח.

(56) זכרי' יד, ט.

(57) ראה פסחים נ, א.

(51) Selon les termes du verset qui font référence au Machia'h.

(52) Voir le Likouteï Torah Chir Hachirim, au discours 'hassidique intitulé : « Voici, tu es belle », au début du chapitre 2.

(53) Le Nom ne sera plus un voile. De ce fait, « Mon Nom se lira comme Il s'écrit ».

(54) Voir la fin du Séfer 'Hassidim, cité par le Guilayon Ha Chass sur le traité Ketouvoth 103a et le Midrash Bamidbar Rabba, chapitre 19, paragraphe 13.